

Alþingi - Atvinnuveganefnd
Kirkjustræti
150 Reykjavík
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 13. mars 2018

Efni: Tillaga til þingsályktunar um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku, þingskjal 253 - 179. mál.

Flutningskerfi raforku er mikilvægur málaflokkur á landsvísu. Það er áriðandi og nauðsynlegt að þjóð sem býr yfir gjöfulli náttúru með „græna“ orku sýni metnað, áræðni og kjark í því að skapa kerfinu umgjörð sem samræmist ímynd landsins. Grundvallaratriði er að vanda til verka og því er nauðsynlegt að gera nokkrar athugasemdir við fyrirliggjandi þingsályktun.

Um A. lið

2. tölulið.

Í 2. tölulið er vísað til þeirra þjóðhagslegu markmiða sem fram koma í raforkulögum. Væntanlega er þar verið að vísa til 1. greinar raforkulaganna sem segir að markmið laganna sé að stuðla að þjóðhagslega hagkvæmu raforkukerfi og efla þannig atvinnulíf og byggð í landinu. Það er gott og gilt, en staðreyndin er þó sú að hingað til hefur skort alla útreikninga um þjóðhagslega hagkvæmni framkvæmda í flutningskerfis raforku, þrátt fyrir lagabókstafinn. Það er margt sem ber að líta til við slíka athugun, m.a. umhverfis- og samfélagslegur kostnaður. Þau vinnubrögð Landsnets að líta aldrei á neitt annað en framkvæmdakostnað (m.a.s. skv. meingallaðri formúlu) getur ekki samræmst markmiðum um þjóðhagslega hagkvæmt raforkukerfi og hlýtur að vera í beinlínis í andstöðu við gildandi raforkulög.

Þarfagreining er einnig nauðsynleg til að hægt sé að meta þjóðhagslega hagkvæmni.

Um 4. tölulið.

Í 4. tölulið segir: „Skoða skal að hve miklu leyti megi nýta jarðstrengi með hagkvæmum hætti við uppbygginguna.“ Hér er þörf á að skilgreina orðið hagkvæmi. Er hér einungis átt við hvað sé fjárhagslega hagkvæmast fyrir Landsnet eða er verið að vísa í þjóðhagslegt hagkvæmi?

Um 5. tölulið.

Í tölulið 5 er nánast verið að skilgreina hugtakið „þjóðhagslega hagkvæmt.“ Til að gæta þess jafnvægis sem þarna er til vísað þarf að reikna og meta kostnað allra þátta.

Um 6. tölulið.

Því er fagnað að valkostagreingar verði lagðar til grundvallar í uppbyggingu raforkukerfisins. Því miður virðist hafa þurft hæstaréttardóma til þess að bæta vinnubrögð þau sem Landsnet skuli vinna eftir. Það er ekki dómsmálum sem slíkum um að kenna að tafir hafi orðið í uppbyggingu raforkukerfisins heldur skrifast þær tafir á léleg vinnubrögð Landsnets.

Hér er hins vegar einnig nauðsynlegt að bæta þarfagreiningum inn í jöfnuna og lagt til að orðalagið verði „... þar sem valkostagreiningar og þarfagreiningar eru lagðar til grundvallar.“

Um 8. tölulið.

Í 8. tölulið er vísað til orkuskipta í samgöngum. Eru nefndarmenn hvattir til að kynna sér viðtal við Bjarna Bjarnason forstjóra OR í Morgunblaðinu þann 16. október 2017. Þar kom fram að allur fólksbílafloti Íslands myndi taka um 3% af öllu rafmagni framleiddu hér á landi og ekki væri þörf á nýjum virkjunum vegna þess. Þar sem meirihluti bíla sé hlaðinn á nóttunni þegar álagið er minnst í flutningskerfinu þá rími þessi þróun vel við raforkukerfið okkar.

Um 9. tölulið.

Í 9. grein er vísað til þess að jarðstrengskaflar séu nýttir þar sem þeir hafi mestan ávinning umfram loftlinu. Hér er þörf á að skilgreina; ávinning fyrir hvern og á hvaða hátt? Loðið orð alag sem þetta býður upp á ágreining og kærumál.

Um 11. tölulið.

Við umræðu á Alþingi komu fram áhyggjur þingmanna af því að jarðstrengir myndu hækka raforkuverð til almennings. Það er sorglegt að heyra reynda alþingismenn fara með slíkan hræðsluáróður og láta það þar með uppi hversu illa þeir eru að sér um málefnið. Flutningskostnaður er einungis lítið hlutfall af raforkuverði almennings og augin notkun jarðstrengja í flutningskerfinu kæmi aldrei til með að valda nema óverulegri hækkun á raforkukostnaði almennings.

Hins vegar leyfi ég mér að setja spurningamerki við orðalagið „hagkvæmt flutnings- og dreifiverð til allra raforkunotenda.“ Hversu langt viljum við ganga og er „niðurgreiðsla“ í formi samfélags- og umhverfiskostnaðar ásættanleg til að tryggja t.a.m. stórnotendum hagkvæmt verð?

Um B. lið.

Sjálfstæðum og óháðum rannsóknum á mismunandi tæknilegum útfærslum við uppbyggingu kerfisins er fagnað og þá ekki síst því að þeim sé settur tímarammi. Í fyrri þingsályktunum um sama efni hafa verið sett markmið um auknar sjálfstæðar rannsóknir en ekkert bólar á niðurstöðum þeirra. Hingað til hefur viðgengist að Landsnet framkvæmi eigin útreikninga sem síðan hafa síðan ekki verið neinum aðgengilegir sökum þess að vera svo mikið trúnaðarmál. Sökum þess hve fyrirtækið hefur orðið uppvíst að rangfærslum ásamt því að hafa hreint og beint tapað skýrslum og gögnum þá má sjá í hendi sér nauðsyn þess að sjálfstæður og óháður aðili framkvæmi slíkar rannsóknir.

Varðandi afhendingaröryggi þá þarf ekki annað en að skoða bilanatiðni í flutningskerfi Landsnets á tímabilinu jan-mars 2018 til að átta sig á því hve miklar bilanir verða sökum veðurs. Bilanir sem hægt væri að losna við með jarðstrengjum.

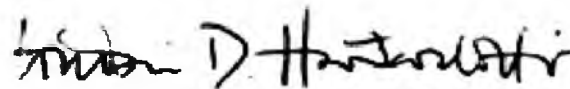
Um C. lið.

Það er gerð alvarleg athugasemd við að viðmið og meginreglur þær sem koma fram í þingsályktun nr. 11/144 um lagningu raflína skuli gilda fram að endurskoðun þingsályktunartillögu þessarar á vorþingi 2019. Skv. núgildandi viðmiðum skal jarðstrengjakosturinn ekki vera meira en tvisvar sinnum dýrari loftlínukosti m.v. stofnkostnað. Er það sérkennileg og óábyrg aðferðarfræði að miða við stofnkostnað framkvæmda sem ætlað er að þjóna til langs tíma, á ratuga. Verður að gera kröfu um ábyrga meðferð fjármuna af heldi ríkis- og stjórnvalds þ

framkvæmda sem ætlað er að þjóna til langs tíma, áratuga. Verður að gera kröfu um ábyrga meðferð fjármuna af heldi ríkis- og stjórnvalds þannig að miðað verði við líftímakostnað. Aukinheldur hefur sýnt sig að útreikningar Landsnets hafa ekki tekið landverð né umhverfiskostnað inn í framkvæmdakostnað/stofnkostnað svo afar varhugavert er að ætla að halda áfram að miða við svo gallaða útreikninga þótt tímabundið sé. Er því nauðsynlegt að setja tímabundið ný viðmið sem kveða á um að miðað sé við líftímakostnað auk þess að raunverulega séu gerðir útreikningar á þjóðhagslegri hagkvæmni fyrirhugaðra framkvæmda í uppbyggingu kerfisins.

Í umræðum á Alþingi þegar þingsályktun þessi var lögð fram komu fram sjónarmið þingmanna um að kærufæri og dómsmál hefðu tæfið fyrir uppbyggingu fllutningskerfis raforku. Með það að leiðarljósi ætti háttvirt Alþingi að forðast loðið orðalag í sinni vinnu. Loðið og ónákvæmt orðalag býður jafnan upp á að það sé túlkað á marga vegu og verður auðveldlega að ágreiningsefni.

Virðingarfyllst,

Guðrún D. Harðardóttir
Kt. 080470-5849

Undirrituð er framkvæmdastjóri Reykjavrents ehf. sem er einn landeigenda á línuleið Suðurnesjalínu 2.